

Дэкларацыя правоў жывых істот (Адаптаваны варыянт)

Дэкларацыя правоў жывых істот закліканая спрыяць фармаванню этычных адносін да ўсяго жывога, сістэмы прававога рэгулявання адносін паміж людзьмі і істотамі ўсіх біялагічных відаў і формаў.

Правы жывых істот – гэта нормы справядлівых адносін чалавека да іх як да роўных. Усім жывым істотам патрабуюцца пэўныя ўмовы і рэсурсы, без якіх яны не могуць паўнаважна і самастойна існаваць. Абарона правоў жывых істот азначае прадастаўленне ім магчымасці жыць так, як яны ўмеюць.

Прызнанне чалавекам правоў жывых істот – маральная, а пасля і прававая аснова іх абароны. Дэкларацыя абвясчае, што:

I. Усе віды, падвіды, папуляцыі і іншыя формы жывых істот, якія ўзніклі і рассяліліся ў выніку натуральных эвалюцыйных і міграцыйных працэсаў, маюць наступныя правы:

- права на існаванне;
- права на натуральную свабоду ў натуральным асяроддзі пасялення (права на «Дзікунства»);
- права на неабходную для існавання долю зямных дабротаў;
- права на абарону законам;
- права на адсутнасць адказнасці перад чалавекам.

II. Усе жывыя істоты маюць наступныя правы:

- права на жыццё;
- права на натуральную свабоду і дабрабыт у натуральным асяроддзі пасялення (права на «дзікунства»);
- права на неабходную для жыцця долю зямных дабротаў;
- права на абарону ад пакут па віне чалавека.

III. За жывымі істотамі могуць таксама прызнавацца наступныя правы:

а) на ўзроўні відаў, падвідаў і папуляцый:

- права на кампенсацыю нанесенай ім шкоды;
- права на апеку (напрыклад, для відаў, занесеных у Чырвоную кнігу);

б) на ўзроўні асобных арганізмаў:

- права на абарону законам;
- права на годнасць;
- права на апеку (напрыклад, для хатніх і сельскагаспадарчых жывёл і раслін, прыручаных дзікіх жывёл).

(Дэкларацыя была ўхвалена на Міжнароднай нарадзе – семінары «натуральнага права прыроды», Кіеў, 16-18 мая 2003 г.).